

Terminska kupčija.

Na dunajski borzi prodajajo in kupujejo žito ljudje, ki nimajo na prodaj in ne prejmejo ne enega žitnega zrnca. Vsled raznih sleparij zgubi ljudstvo, ki se peča s to barantijo, na milijone goldinarjev vsako leto. Veščaki trdijo, da v Pešti znaša ta vsakoletna zguba 70 milijonov goldinarjev. Pa tudi poljedelci, ki pridelujejo žito in mlinarji trpijo pri tej žitni kupčiji velikansko škodo. To ceno, katero napravljajo večinoma židje na borzi, velja navadno za celo cesarstvo. To je dostikrat na škodo prodajalcem kakor poštemim kupčevalcem žita. Gospodarski odsek se je več mesecev pečal z izdelovanjem te nove postave, vsled katere bo ta sleparska barantija prepovedana in se bojo tisti, ki bi jo vendar vganjali, ostro kaznovali z zapornom in z denarnimi globami. Pri tej postavi se je največ trudil slovenski poslanec dr. Ploj in si pridobil pri teh dolgotrajnih in mučnih obravnavah največih zaslug.

Zbornica je to postavlo sprejela z velikansko večino glasov. Samo dunajski liberalni poslanci, ki so v bližnji zvezi z židovi, so glasovali proti njej. Kmetijski poslanci so javno zahtevali od vlade, naj skrbi za to, da tudi gospodarska zbornica hitro reši to postavlo in da jo kmalu predloži cesarju v potrdilo.

Državni proračun za leto 1902 pravilno rešen.

Skozi 5 let ni rešil državni zbor letnega proračuna za avstrijsko cesarstvo, temveč si je vlada pomagala z § 14 osnovnih državnih postav in po svojem prevdanku sestavila ta proračun o dohodkih in stroških. Zdajšnjemu ministrskemu predsedniku dr. Körberju se je vendar posrečilo, da je to dognal, kar se je mnogim dozdevalo nemogoče. Pretečeni teden se je sprejel v zbornici proračun z 154 proti 114 glasovi. Čehi, nemški narodnjaki in socijalni demokrati so glasovali nasproti; centrum (katoliška ljudska stranka), krščanski socijalci, Poljaki in nemški naprednjaki so bili za proračun; tudi slovenski naprednjaki so za proračun glasovali. Drugi Slovenci — izvzemši viteza Berks-a, ki je za glasoval, so se zdržali glasovanja in sicer iz važnih razlogov. Vlada imenuje po slovenskih pokrajinah neprestano uradnike, ki niso prijetelj slovenske narodnosti. Posebno pri sodnih na Štajerskem dobi štajerski Slovenec težko ali skoraj nikdar kakšno službo, kakor je dr. Ploj to dokazal v svojem govoru o pravosodnem ministrstvu. Enako se godi večinoma pri drugih ministrstvih. Če slovenski poslanci glasujejo za proračun, s tem na znanje dajo, da smo z vladnim postopanjem zadovoljni. Vladi bi izrekli s takim glasovanjem svojo pohvalo in zahvalo. Pohvalili bi tisto vladno, katere ne gane mezinca, da se popravijo stare krivice, katere se nam povsodi godijo. Proti proračunu pa tudi nismo mogli glasovati, ker se v njem nahaja državna svota za vzdrževanje celjskih slovensko-nemških gimnazijskih razredov. Kaj je bilo toraj naravneje,

vem, da je te roke že moj nebeski Oče blagoslovil. A kako se glasi četrta zapoved mojega Očeta?

Prvi ne izpolnjujejo te zapovedi, ne vidijo me na zemlji, radi tega me tudi v nebesih ne bodo videli. Drugi se ravnajo po njej in videli me bodo v nebesih, kjer jih čaka za služeno plačilo.

Sveti Peter pade pred Kristusa na kolena ter se globoko prikloni svojemu Gospodu.

Smešničar.

A.: »Priatelj, ali veš, zakaj je prišel preteklo nedeljo oni nemški Jahn v Narodni dom h koncertu?« — B.: »Najbrže zato, da bi »pobiral« kronice za nemškutarske Št. Lenartčane.« — A.: »Ne, ne; zato, da bi videl, kako se bo »ven pobiral«.

kakor da smo se odtegnili glasovanja? Dunajski listi, ki zobljejo iz vladinih jasel, so se norčevali iz tistih poslancev, ki so se umaknili temu glasovanju. Toda vestni poslanec menda boljše vé, kaj ima storiti in kako glasovati, kakor dopisuni od vlade odvisnih in plačanih časnikov.

Ogrska pogodba.

Dolgo časa se že pogaja avstrijska vlada z ogrsko, kako naj se sklene pogodba z obema polovicama naše države. A ker Ogrji zahtevajo vse pravice za sebe, nam Avstrijcem pa prepuščajo le bremena, se naša avstrijska vlada noče in ne more vdati Ogru. 31. maja je ministrski predsednik dr. Körber očitno povedal v gospodski zbornici, da je odnehal sicer do skrajne meje pri teh pogajanjih z Ogrji, da pa ne bo nikdar privolil v to, da bi mi trpeli še dalje toliko škodo, kakoršno smo trpeli do zdaj. Ogrski časniki so vsled te izjave dr. Körberja kakor divjaki planili po ministru; avstrijski prebivalci pa mu smejo hvaležni biti za njegov pogum.

Dr. Schalk in Wolf.

Kakor znano, je spisal vsenemški državni poslanec dr. Schalk knjižuro, v kateri opisuje ostudno življenje voditelja novih protestantov v Avstriji poslanca Wolfa. Wolf je vsled tega zahteval, naj državna zbornica privoli v to, da sme Schalka tožiti. Zraven tega pa je Wolf razposlal nasproti Schalku svoj spis, v katerem taji, da bi se bil dal podkupovati, kakor mu to spodtika dr. Schalk. V zbornici sta se zadnje dni Wolf in Schönerer na ves glas psovala eden drugega na najsurovejši način. To je olika novih protestantov v Avstriji! In ti ljudje bi radi dokazali, da bodo avstrijski prebivalci srečni takrat, kadar za Wolfom in Schönererjem izstopijo iz katoliške cerkve! Ti ljudje se predrznejo, v poslanski zbornici nauke dajati katoliškim duhovnikom, kako naj živijo!

Sklep državnega zbora.

Mislilo se je, da 4. junija preneha zasedanje državnega zbora. A temu ni tako. Je še mnogo postavnih načrtov na dnevnem redu, kateri bi se naj rešili v tekočem zasedanju. Ker pa ima 5., 6. in 7. junija v Pešti avstrijska delegacija svoje seje, ne more zraven nje zborovati tudi poslanska zbornica. Zato je skoraj gotovo, da se prihodnji ponedeljek, 9. junija zopet snide, da reši še ostale postavne načrte do konca prihodnjega tedna. V drugi polovici junija se skličejo deželni zbori.

Politični ogled.

Združeni Jugoslovani? Časniki poročajo, da se v državni zbornici posvetujeta slovanski centrum in slovensko hrvatski klub, kako bi se združila. Pričakovati je, da se posvetovanje povoljno konča.

Kmetje proti nagodbi z Ogrsko. Avstrijski osrednji odbor za poljedelske težnje je izjavil, da je za kmetstvo prebivalstvo na Avstrijskem vsaka pogodba z Ogrsko tako dolgo nesprejemljiva, dokler ni v njej določila, da se mora vsaka živina, ki prihaja z Ogrskega, na meji strogo preiskati od avstrijskih živinozdravnikov, ali vsaj od komisije, v kateri zraven ogrskih sedijo tudi avstrijski živinozdravniki.

Stroški proračunske razprave. Proračunska razprava je bila v sobotni seji gosposke zbornice završena. Pri tej priliki je umestno, da povemo, koliko je stala ta dolgotrajna razprava. V poslanski zbornici je bilo potrebnih zanj 225 dni, v katerih se je izplačalo 1,912,5000 kron dnevno, torej skoro dva milijona. Povsem umestna je bila torej opazka ministerskega predsednika, da v nobeni ustavni državi ne poznajo tako dolgotrajne budgetne razprave in da jo bo tudi pri nas treba znatno okrajšati. Nakateri so mnenja, da se to zgodi po angleškem vzorcu. Angleška zbornica se namreč pri proračunski razpravi

v celoti osnuje kot budgetni odsek, pri čemer se prihrani enokratna glavna in nadrobna razprava.

V Pragi se je vršil dne 1. junija velik shod, na katerem se je zahtevala ustanovitev vseučilišč za slovanske narode na Avstrijskem. Za slovensko vseučilišče je govoril g. R. Šega.

Na Francoskem odstopi sedanje židovsko ministrstvo z Valdek-Rusojem na čelu. Žal, da ni pričakovati boljšega naslednika.

Kreta se združuje z Grško. V grških vladnih krogih, še bolj pa v krogih krečanske skupščine so prepričani, da bo Kreta kmalu združena z grško zemljo in rešena turške vrhovne oblasti. Seveda se to ne zgodi letos in bržkone tudi še ne prihodnje leto, marveč še le tedaj, ko poteče lansko leto pričeta nova štiriletna doba vladanja princa Jurija. Po preteku te dobe bo nadkomisar odložil svojo čast, Krečani pa se priklopijo Grški.

Dopisi.

Kapela pri Radencih. (V ogrambo.)

Ker vsakdo sme braniti svoje pravice, zakaj bi jih tudi mi ne smeli? Vas pa, gospod urednik, prosimo, da nam date prostora v Vašem cenjenem listu. Neki dopisnik v 21. št. »Slov. Gospodarja« grdo napada naš pevski zbor, na kar mu z mirnim srecem odgovarjamo ter ga ob enem tudi vprašamo: Iz česa sklepate, vi gospod dopisnik, da je naš pevski zbor odfrčal s pticami selivkami? Kratko vam odgovorim: Sicer je naš pevski zbor res nekoliko oslavljen, kajti nekateri fanti odisli so k vojakom, nekateri so na svojem rokodelstvu in potemtakem niso vedno doma. Pa dopisnik izvzema cerkveno petje. Vi dopisnik, primite se za glavo, kajti tisti pevski zbor, ki poje v cerkvi, poje tudi vsakokrat v narodnih krogih. S tem toraj spoznate, da je pevski zbor pri Kapeli še vsekakor dober, kakor je tudi v resnici. Dalje obrekuje dopisnik naš tamburaški zbor. V tem vam moram ravno isto odgovoriti. Kajti pevski in tamburaški zbor je eno. Pa vendar ne mislite, gospod dopisnik, da naše tamburice res spe smrtno spanje; nikakor ne, česar se bodele morebiti v kratkem prepričali. Toraj tudi v tem krivo sodite! Kakor se mi dozdeva, ni vam ljubo naše bralno društvo, zato mu predbacivate pomanjkanje knjig. Le pogledite v našo omaro, kaj je tam nakopičenih knjig, še razen tistih, ki so razposojeni udom, vsakovrstne vsebine poučne in zabavne, ter dobrih časnikov. Toda hop, vam pa manjka najbrž »Štajerc«, kaj ne? — Napada dalje dopisnik Ciril-Metodovo podružnico, namreč, da se zvija že v predzadnjih vzdihljajih. Jaz bi vam svetoval, gospod dopisnik, to-le: Pazite, da se ne boste zvijali prej vi v predzadnjih vzdihljajih narodne odpadnosti, kakor pa naša podružnica. Nazadnje spravil se je vrli dopisnik tudi na našo zadrugo, ki mu živi neki kar tje v en dan. V tem ste spet napačnih misli, gospod dopisnik. Vi mislite, če se je prestavil sedež zadrugi, da je s tem že vse »fuč«? Pa ni tako nevarno, kajti zadruga živi še trdno in ako vam je ljubo, se lahko prepričate. Če pa znate vi kaj boljšega, pridite in nas podučite, za kar vam bomo iz srca hvaležni.

Iz Sevnice. (Napadi na župana.)

Pravijo, da ptič se spozna po perju, ako ga pa ne vidiš, in slišiš samo njegov glas, spozna se po petju. Tudi naš dopisnik v »Slov. Narodu« se spozna po svojem dopisu. Hotel se je namreč za vrat spraviti našemu spoštovanemu gospodu županu, ker je občinski odbor v svoji seji dne 11. majnika t. l. odvil letne plače, in sicer občinskemu tajniku 240 kron in občinskemu zdravniku 500 kron. Dopisnik meni, da se je tema dvema plača zato odvzela, ker se je potem gospodu županu obljubilo mesečno po 20 kron. Dalje pravi, da je ponižni občinski sluga že poprej spravljaj kmetске odbornike h gospodu županu, da so se tam poučili. Res je, da so